Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0261

Serbiaa koskeva komission vuoden 2025 kertomus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 8. heinäkuuta 2026 Serbiaa koskevasta komission vuoden 2025 kertomuksesta (2025/2255(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Serbian tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen[1], joka tuli voimaan 1. syyskuuta 2013,

– ottaa huomioon Serbian 19. joulukuuta 2009 jättämän EU-jäsenyyshakemuksen,

– ottaa huomioon 12. lokakuuta 2011 annetun komission lausunnon Serbian hakemuksesta Euroopan unionin jäseneksi (COM(2011)0668), 1. maaliskuuta 2012 tehdyn Eurooppa-neuvoston päätöksen myöntää Serbialle ehdokasmaan asema ja 28. kesäkuuta 2013 tehdyn Eurooppa-neuvoston päätöksen avata EU-jäsenyysneuvottelut Serbian kanssa,

– ottaa huomioon 27. helmikuuta 2023 tehdyn Brysselin sopimuksen ja 18. maaliskuuta 2023 tehdyn Ohridin sopimuksen ja sen täytäntöönpanoliitteen,

– ottaa huomioon liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta 15. syyskuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1529[2],

– ottaa huomioon Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta 14. toukokuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1449[3],

---

1 EUVL L 278, 18.10.2013, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.
2 EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 EUVL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ottaa huomioon 19. ja 20. kesäkuuta 2003 Thessalonikissa pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmät,

– ottaa huomioon 17. toukokuuta 2018 Sofiassa ja 6. toukokuuta 2020 Zagrebissa pidetyissä EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokouksissa annetut julistukset,

– ottaa huomioon Euroopan neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen, jonka Serbia ratifioi vuonna 2001, ja Euroopan neuvoston alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan, jonka Serbia ratifioi vuonna 2006,

– ottaa huomioon Pegasus-ohjelman käytöstä tutkivien journalistien vakoiluun 27. maaliskuuta 2025 julkaistun Amnesty Internationalin katsauksen ”Serbia: journalists targeted with Pegasus spyware” (EUR 70/9186/2025),

– ottaa huomioon 19. maaliskuuta 2026 julkaistun Freedom House -järjestön Serbiaa koskevan Freedom in the World 2026 -maaraportin,

– ottaa huomioon 2. toukokuuta 2025 julkaistun Toimittajat ilman rajoja -järjestön maailman lehdistönvapausindeksin 2025,

– ottaa huomioon 1. heinäkuuta 2025 Skopjessa Pohjois-Makedoniassa pidetyn Länsi-Balkanin johtajien kokouksen Länsi-Balkanin kasvusuunnitelmasta,

– ottaa huomioon 17. joulukuuta 2025 pidetyssä EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokouksessa annetun julistuksen,

– ottaa huomioon 16. joulukuuta 2025 annetut puheenjohtajan päätelmät laajentumisesta,

– ottaa huomioon 28. elokuuta 2014 käynnistetyn Berliinin prosessin,

– ottaa huomioon 22. lokakuuta 2025 pidetyn Berliinin prosessia käsitelleen vuoden 2025 huippukokouksen puheenjohtajan päätelmät,

– ottaa huomioon 6. lokakuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelma” (COM(2020)0641),

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin uusi kasvusuunnitelma” (COM(2023)0691),

– ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Oikeusvaltiokertomus 2025 – Oikeusvaltiotilanne Euroopan unionissa” (COM(2025)0900) ja siihen liittyvän oikeusvaltiotilannetta Serbiassa koskevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Serbia” (SWD(2025)0931),

– ottaa huomioon 4. marraskuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2025 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2025)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Serbia 2025 Report” (SWD(2025)0755),

– ottaa huomioon 19. huhtikuuta 2013 tehdyn ensimmäisen sopimuksen Serbian ja Kosovon hallitusten välisten suhteiden normalisointia koskevista periaatteista, 25. elokuuta 2015 tehdyt sopimukset sekä käynnissä olevan, EU:n tuella käytävän vuoropuhelun suhteiden normalisoimiseksi,

– ottaa huomioon 19. elokuuta 2022 julkaistun Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (Etyj/ODIHR) vaalitarkkailuvaltuuskunnan loppuraportin Serbiassa 3. huhtikuuta 2022 pidetyistä ennenaikaisista parlamentti- ja presidentinvaaleista,

– ottaa huomioon 28. helmikuuta 2024 julkaistun Etyjin/ODIHR:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan loppuraportin Serbiassa 17. joulukuuta 2023 pidetyistä ennenaikaisista parlamenttivaaleista,

– ottaa huomioon joulukuussa 2006 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät, maaliskuussa 2020 annetut neuvoston päätelmät ja Kööpenhaminassa 21. ja 22. kesäkuuta 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, jotka tunnetaan myös Kööpenhaminan arviointiperusteina,

– ottaa huomioon 4. elokuuta 2025 annetut YK:n erityisraportoijien lausunnot Serbian hallituksen opiskelijaliikkeeseen kohdistamista tukahduttamistoimista,

– ottaa huomioon Serbian perustuslain 14 pykälän kansallisten vähemmistöjen suojelusta,

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Serbiasta ja erityisesti 22. lokakuuta 2025 antamansa päätöslauselman polarisaatiosta ja lisääntyvistä tukahduttamistoimista Serbiassa vuosi Novi Sadin tragedian jälkeen[4],

– ottaa huomioon 11. maaliskuuta 2026 antamansa päätöslauselman EU:n laajentumisstrategiasta,

– ottaa huomioon ulkoasianvaliokunnan virkamatkan Serbiaan 22.–24. tammikuuta 2026,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0163/2026),

---

4 EUVL C, C/2026/2098, 29.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2098/oj.

A. ottaa huomioon, että laajentuminen on EU:n ulkopolitiikan keskeinen väline ja strateginen geopoliittinen panostus maanosan pitkän aikavälin rauhaan, vakauteen, turvallisuuteen ja vaurauteen;

B. toteaa, että kutakin ehdokasmaata arvioidaan laajentumisprosessissa sen omien ansioiden perusteella sen mukaan, miten se täyttää Kööpenhaminan arviointiperusteet, kunnioittaa yhteisiä eurooppalaisia arvoja ja oikeuksia ja on tinkimättömästi sitoutunut niihin, suojelee vähemmistöjä ja mukautuu EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan; toteaa, että pikakaistoja EU-jäsenyyteen ei ole;

C. katsoo, että Serbian on toteutettava lisätoimia ulkopolitiikkansa mukauttamiseksi edelleen EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, sillä tietyt toimet, lausunnot ja korkean tason yhteydet, muun muassa Serbian presidentin osallistuminen Moskovassa vuonna 2025 järjestettyyn toukokuun 9. päivän sotilasparaatiin, ovat ristiriidassa EU:n keskeisten ulkopoliittisten kantojen kanssa erityisesti Venäjän suhteen;

D. toteaa, että EU:hun liittyvien uudistusten toteuttaminen Serbiassa on hidastunut merkittävästi tai taantunut useilla erityisesti liittymisprosessin perusasioihin liittyvillä keskeisillä osa-alueilla, kuten oikeusvaltioperiaatetta, perusoikeuksia ja tiedotusvälineiden vapautta koskevissa kysymyksissä; ottaa huomioon, että komissio on todennut jatkuvia puutteita demokraattisten instituutioiden toiminnassa; ottaa huomioon, että yhteensä 35 neuvotteluluvusta on tähän mennessä suljettu toistaiseksi vain kaksi;

E. panee merkille, että valtaapitävä koalitio on viime vuosina jatkuvasti heikentänyt poliittisia oikeuksia ja kansalaisvapauksia Serbiassa, mikä on aiheuttanut painetta riippumattomille tiedotusvälineille, tiedeyhteisölle, etnisille vähemmistöille, poliittiselle oppositiolle ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioille ja samalla heikentänyt järjestelmällisesti instituutioita ja hämärtänyt poliittisten toimijoiden, valtion ja tiedotusvälineiden vallan rajoja;

F. ottaa huomioon, että Serbia on edelleen tärkeä pelikenttä ulkomaisille, erityisesti Venäjän ja Kiinan toteuttamille disinformaatiokampanjoille, joilla pyritään luomaan lännen vastaisia narratiiveja, ja toteaa, että monet niistä ovat myös kotimaisten toimijoiden tuottamia ja levittämiä; ottaa huomioon, että venäläiset propagandakanavat, kuten RT Balkan (entinen Russia Today) ja Sputnik, toimivat vapaasti Serbiassa ja vaikuttavat merkittävällä tavalla EU:n ja demokratian vastaisten narratiivien muovaamiseen ja levittämiseen alueella; ottaa huomioon, että kansalliset valtioon sidoksissa olevat tiedotusvälineet vahvistavat näitä narratiiveja;

G. toteaa, että vuonna 2024 toteutetun riippumattoman mediaseurannan mukaan serbialaisissa tiedotusvälineissä on ilmennyt jatkuvaa demokratian taantumista ja että valtaapitävän

enemmistön osuus parhaaseen katseluaikaan lähetettävien uutisten ohjelma-ajasta kansallisilla televisioasemilla on yli 90 prosenttia ja sitä kuvataan pääosin neutraalisti tai myönteisesti, kun taas opposition osuus ohjelma-ajasta on alle 10 prosenttia ja se esitetään suurelta osin kielteisessä valossa;

H. katsoo, että neuvotteluluvun 23 mukaisesti Serbian on osoitettava, että kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien toteutuminen on aidosti parantunut; toteaa, että uskonnonvapaus on keskeinen eurooppalainen arvo ja perusihmisoikeus; katsoo, että Serbia on näin ollen velvollinen kunnioittamaan tätä vapautta ja takaamaan sen kaikille alueellaan asuville henkilöille kansainvälisten sitoumustensa ja ihmisoikeusvelvoitteidensa mukaisesti;

I. ottaa huomioon, että Serbian sosiaalinen tilanne on edelleen vaikea; toteaa, että Unicefin mukaan Serbia kuuluu Euroopan vähemmän tasa-arvoisiin maihin; ottaa huomioon, että 13,6 prosenttia väestöstä kärsi vuonna 2024 vakavasta aineellisesta ja sosiaalisesta puutteesta, köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste oli 27,2 prosenttia vuonna 2023 ja nuorisotyöttömyys oli 24,5 prosenttia; toteaa, että maaseutuväestö ovat edelleen erityisen haavoittuvassa asemassa;

J. ottaa huomioon, että EU on edelleen Serbian tärkein kauppakumppani, jonka osuus Serbian kokonaiskaupasta oli 58,3 prosenttia vuonna 2024, sekä sen suurin investoija ja rahoitustuen antaja; toteaa, että kotimaahansa ylivoimaisesti eniten rahaa lähettävät edelleen EU:ssa työskentelevät serbialaiset ja että nämä rahalähetykset ovat ratkaisevan tärkeä ja vakaa tulonlähde monille serbialaisille kotitalouksille ja niillä on suuri merkitys maan talouden kannalta;

Sitoutuminen EU-jäsenyyteen

1. korostaa, että eteneminen kohti EU-jäsenyyttä on aidosti ansioihin perustuva prosessi, joka edellyttää EU:n arvojen kunnioittamista kaikilta osin sekä demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien noudattamista, ja toteaa, että nämä kaikki on vahvistettu Kööpenhaminan arviointiperusteissa; tähdentää, että tämä edellyttää paitsi uudistusten hyväksymistä myös niiden perusteellista ja kattavaa täytäntöönpanoa, sillä lainsäädännön mukauttamisen ja tehokkaan täytäntöönpanon välillä vallitseva kuilu heikentää edelleen Serbian edistymistä; korostaa, että kunkin maan etenemistä kohti EU:hun yhdentymistä on arvioitava sen omien ansioiden perusteella eikä mitään maata pidä kytkeä yhteen toisen maan kanssa tai kohdella osana pakettia; korostaa, että EU:n arvojen ja perusperiaatteiden suhteen ei voi olla oikotietä, sillä EU:hun liittyminen on tekninen ja poliittinen prosessi;

2. panee merkille, että komission vuoden 2025 kertomuksen mukaan maa on jossain määrin valmistautunut ja komission suositukset on pantu osittain täytäntöön; on kuitenkin pettynyt siihen, että Serbian

marraskuussa 2024 laatimassa epävirallisessa asiakirjassa esitetyt keskeiset sitoumukset, joiden tarkoituksena on poistaa jäljellä olevat temaattisen kokonaisuuden 3 avaamisen esteet, ovat edelleen suurelta osin täyttämättä; pitää tässä yhteydessä valitettavana hallituksen hiljattain käyttämää provosoivaa retoriikkaa, joka kohdistui niihin maihin, jotka eivät tukeneet temaattisen kokonaisuuden 3 avaamista;

3. korostaa, että laajentumisprosessin uskottavuus on säilytettävä soveltamalla tiukkaa ja oikeudenmukaista ehdollisuutta ja että samalla on varmistettava uudistustoimien asianmukainen tunnustaminen, kun se on aiheellista;

4. muistuttaa, että Serbia on ilmoittanut olevansa sitoutunut edistämään EU-jäsenyyttä strategisena tavoitteenaan, mutta panee merkille, että annetut sitoumukset eivät useinkaan ole siirtyneet käytäntöön, mikä kävi varsin selväksi muun muassa siinä yhteydessä, kun Serbian korkeimmat edustajat jättivät osallistumatta EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokoukseen joulukuussa 2025; korostaa, että tämä sitkeä ero edellyttää Serbian EU-jäsenyyteen johtavan polun selkeyttämistä; kehottaa Serbiaa osoittamaan konkreettisesti, että se on jatkuvasti sitoutunut EU:n arvoihin ja normeihin, ja toimimaan johdonmukaisesti EU-jäsenyydestä antamansa sitoumuksen mukaisesti;

5. muistuttaa Länsi-Balkanin strategisesta merkityksestä nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa koko EU:n turvallisuuden ja vakauden kannalta; toteaa, että Serbia vaikuttaa kokonsa ja geopoliittisen asemansa vuoksi suoraan alueen yleiseen vakauteen; tuomitseekin Serbian yritykset luoda etupiiri ja sen toiminnan, joka heikentää naapurimaiden suvereniteettia;

6. toteaa jälleen, että Serbian on erittäin tärkeää osoittaa selkeästi ja johdonmukaisesti, että sen geopoliittinen suunta kulkee kohti EU:ta, mikä tarkoittaa sitä, että sen on muun muassa mukauduttava täysin EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja erityisesti rajoittaviin toimenpiteisiin, joita EU on toteuttanut Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan myötä, ja ilmaisee vakavan huolensa siitä, että Serbia ei edelleenkään mukaudu täysin EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan; pitää valitettavana, että sen mukautuminen on heikoimpia kaikkien EU:n ehdokasmaiden joukossa; huomauttaa, että se, että Serbia ei mukaudu EU:n ulkopolitiikkaan eikä toteuta rajoittavia toimenpiteitä, on vastoin uudistus- ja kasvuvälinettä koskevan asetuksen[5] 3 artiklassa säädettyjä erityistavoitteita; muistuttaa, että täysi mukautuminen on edelleen liittymisen edellytys, josta ei tingitä; panee tyytyväisenä

---

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1449, annettu 14. toukokuuta 2024, Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta (EUVL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

merkille, että Serbia on äskettäin mukautunut neuvoston päätöksiin (YUTP) 2026/438[6] ja (EU) 2025/490[7], mutta muistuttaa, että valikoiva mukautuminen ei riitä;

7. pitää valitettavana, että Serbian ja Venäjän suhteet ovat edelleen läheiset ja niiden kumppanuus syvenee, mikä herättää huolta Serbian strategisesta suunnasta ja vie pohjaa uskottavalta etenemiseltä kohti EU-jäsenyyttä; korostaa, että Serbian eteneminen kohti EU-jäsenyyttä edellyttää selkeää strategista valintaa; painottaa, että politiikka, joka perustuu tasapainoiluun EU:n ja muiden geopoliittisten toimijoiden välillä, on ristiriidassa ehdokasvaltiolta odotettavan poliittisen luottamuksen kanssa; kehottaa Serbian hallinnon edustajia pidättäytymään sellaisista julkisista viesteistä ja toimista, jotka ovat ristiriidassa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisten kantojen kanssa;

8. on erittäin huolissaan Venäjän ja Kiinan investoinneista Serbiaan ja niiden kasvavasta vaikutuksesta alueen poliittisiin ja taloudellisiin prosesseihin; tuomitsee EU:n pakoteluettelossa olevan Venäjän federaation talouskehitysministerin maaliskuussa 2026 tekemän korkean tason vierailun Belgradiin; vaatii sulkemaan heti Nišissä sijaitsevan niin kutsutun venäläis-serbialaisen humanitaarisen keskuksen, joka toimii Venäjän sotilastiedusteluviraston GRU:n tukikohtana, jonka avulla se voi toimia ehdokasmaasta käsin, ja vaatii Serbiaa lopettamaan heti kaiken sotilaallisen yhteistyön Venäjän kanssa, sillä se herättää perusteltuja kysymyksiä Serbian strategisesta suunnasta ja mukautumisesta EU:n turvallisuusetuihin; tuomitsee Venäjän Serbiassa harjoittaman ulkomaisen sekaantumisen; muistuttaa, että Serbiaa käytetään aktiivisesti alueellisena pisteenä, jonka kautta toteutetaan disinformaatiota ja väärää tietoa levittäviä kampanjoita Länsi-Balkanin alueella;

9. on huolissaan Serbian jatkuvasta sotilaallisen voiman kasvattamisesta yhdistettynä naapurimaihin kohdistuvaan yhä vihamielisempään retoriikkaan sekä Serbian ja Kiinan turvallisuus- ja puolustusyhteistyön syventymisestä, mukaan lukien erikoisjoukkojen harjoitukset ja strategisten sopimusten laajentaminen, ja kiinalaisen turvallisuus- ja valvontateknologian yleistyvästä käytöstä; tuomitsee jyrkästi sen, että Serbia hankki äskettäin kiinalaisia ballistisia CM-

---

6 Neuvoston päätös (YUTP) 2026/438, annettu 23. helmikuuta 2026, rajoittavista toimenpiteistä Venäjän federaation suorittaman tiettyjen Ukrainan alueiden, jotka eivät ole hallituksen valvomia, laittoman tunnustamisen, miehittämisen tai liittämisen johdosta annetun päätöksen (YUTP) 2022/266 muuttamisesta (EUVL L, 2026/438, 23.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/438/oj).

7 Neuvoston päätös (EU) 2025/490, annettu 18. helmikuuta 2025, Kroatian tasavallan osallistumista Euroopan talousalueeseen koskevan sopimuksen ja kolmen siihen liittyvän sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden puolesta (EUVL L, 2025/490, 18.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/490/oj).

400AKG-rynnäkköohjuksia; varoittaa, että tällainen sotilaallisen voiman kasvattaminen muuttaa alueen turvallisuustasapainoa ja heikentää alueellista vakautta ja hyviä naapuruussuhteita ympäröiviin Naton jäsenvaltioihin; korostaa, että tällainen hankinta on ristiriidassa EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa ja herättää vakavia kysymyksiä Serbian geopoliittisesta suuntautumisesta; korostaa, että suuret puolustushankinnat EU:n strategisilta autoritaarisilta kilpailijoilta edellyttävät täyttä avoimuutta ja niiden vaikutusten huolellista arviointia alueellisen vakauden, yhteentoimivuuden ja Serbian ilmoittaman EU:hun suuntautumisen kannalta; panee huolestuneena merkille Serbian valtaapitävän puolueen ja Kiinan kommunistisen puolueen äskettäisen yhteistyöpöytäkirjan, joka herättää lisäkysymyksiä Serbian strategisesta sitoutumisesta etenemiseen kohti EU-jäsenyyttä;

10. tuomitsee sen, että Serbiasta on tullut Venäjän tiedustelupalvelun tukikohta, josta käsin se harjoittaa sabotaasitoimintaa Euroopassa; ilmaisee vakavan huolensa uskottavista raporteista, joiden mukaan Serbiasta on tullut Euroopassa toteutettavien Venäjän hybridi- ja epävakauttamistoimien tärkeä operatiivinen keskus; panee erityisesti merkille dokumentoidut tapaukset, joissa Venäjän tiedusteluun kytkeytyvien toimijoiden värväämät ja rahoittamat henkilöt ovat toteuttaneet koordinoituja provokaatioita ja toimia etnisten ja uskonnollisten jännitteiden nostattamiseksi EU:n jäsenvaltioissa; panee lisäksi merkille raportit Serbian alueelta käsin toimivista järjestäytyneistä verkostoista, jotka muun muassa kouluttavat ja käyttävät ihmisiä epävakauttavien toimien toteuttamiseen muissa Euroopan maissa ja EU:n naapurimaissa; vaatii Serbian hallintoa ryhtymään välittömiin, tehokkaisiin toimenpiteisiin tällaisen toiminnan tutkimiseksi ja ehkäisemiseksi ja tekijöiden asettamiseksi syytteeseen;

11. pitää valitettavana, että Serbia pidättyi helmikuussa 2026 äänestämästä YK:n yleiskokouksen päätöslauselmasta, jolla tuettiin oikeudenmukaista ja kestävää rauhaa Ukrainaan; katsoo, että tällainen äänestyskäyttäytyminen heikentää edelleen luottamusta Serbian strategiseen sitoutumiseen edetä kohti EU-jäsenyyttä;

12. on huolissaan siitä, että Serbia on edelleen tarkkailijana Kollektiivisen turvallisuussopimuksen järjestö -nimisen Venäjän federaation johtaman turvallisuusrakenteen parlamentaarisessa yleiskokouksessa ja soveltaa edelleen Euraasian talousunionin kanssa tehtyä vapaakauppasopimusta;

13. pitää valitettavana, että monien muiden neuvottelulukujen osalta Serbia on edistynyt vain vähän tai ei lainkaan EU-jäsenyyden edellytysten täyttämisessä; panee merkille operatiivisen tiimin perustamisen EU:hun liittyvien uudistusten toteuttamisen nopeuttamiseksi; kehottaa Serbiaa osoittamaan konkreettisin ja kattavin toimin, että maa on sitoutunut EU-jäsenyyspolun

edellyttämien uudistusten toteuttamiseen; toteaa jälleen, että Serbian kanssa käytävissä EU-jäsenyysneuvotteluissa olisi edettävä vasta Serbian mukauduttua EU:n Venäjään kohdistamiin pakotteisiin ja ainoastaan perusasioiden teemaryhmässä tapahtuneen mitattavissa olevan ja kestävän edistyksen pohjalta ja että edistystä olisi saatava aikaan erityisesti oikeusvaltioperiaatetta, vapaita ja oikeudenmukaisia vaaleja, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa, oikeuslaitoksen riippumattomuutta, tiedotusvälineiden vapautta ja julkishallinnon uudistamista sekä demokraattisten instituutioiden toimintaa koskevissa kysymyksissä; kehottaa komissiota soveltamaan tiukasti perusasiat ensin -periaatetta ja mukauttamaan liittymistä valmistelevista välineistä myönnettävän taloudellisen tuen myöntämistahtia ja suuruutta, jos esiintyy merkittävää taantumista;

14. muistuttaa, että EU:hun liittyminen on koko yhteiskunnan kattava prosessi, ja kehottaa Serbian hallitusta tekemään EU-jäsenyyden, EU:n taloudellisen tuen ja jäsenyyteen liittyvien uudistusten merkitystä ja hyötyjä ja niihin liittyviä velvoitteita tunnetuksi Serbian väestön keskuudessa; kehottaa EU:ta ja sen toimielimiä vahvistamaan viestintä- ja tiedotustoimiaan Serbiassa, jotta voidaan tuoda paremmin esiin EU:n tuen vaikutuksia ja hyötyjä;

15. kehottaa jälleen Serbiaa ottamaan uskottavia edistysaskeleita ja lisäämään Serbian ohella koko alueeseen kielteisesti vaikuttavan ulkomaisen ja kotimaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän, myös disinformaation ja EU:n ja lännen vastaisen retoriikan, vastaisia torjuntatoimia;

16. pitää valitettavana, että EU-jäsenyyden kannatus on Serbiassa vähäistä, mikä johtuu siitä, että valtiovallan hallinnassa olevat tiedotusvälineet sekä jotkut Serbian korkeat virkamiehet ja valtaapitävän puolueen jäsenet, myös korkeimmalla tasolla, ovat pitkään levittäneet manipuloivia EU:n vastaisia narratiiveja; kehottaa Serbiaa torjumaan disinformaatiota, joka koskee muun muassa Venäjän hyökkäystä Ukrainaa vastaan, ja erityisesti lopettamaan omat valtion tukemat disinformaatiokampanjansa sekä edistämään johdonmukaista ja rakentavaa EU:hun suuntautumista; kehottaa EU:ta lisäämään yhteistyötä serbialaisten kansalaisjärjestöjen kanssa demokratian selviytymiskyvyn parantamiseksi ja hybridiuhkien torjumiseksi; pitää erittäin valitettavana, että serbialaisissa tiedotusvälineissä esiintyy jatkuvasti, johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti lännen vastaisia narratiiveja, joissa EU:ta kuvataan enimmäkseen kielteisesti, kun taas Venäjä, Kiina sekä yhä useammin Yhdysvallat esitetään myönteisessä valossa;

17. panee erityisen huolestuneena merkille komission havainnon siitä, että Serbia ei ole ryhtynyt minkäänlaisiin toimiin ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän torjumiseksi; kehottaa Serbiaa hyväksymään ja panemaan viipymättä täytäntöön demokratian selviytymiskykyä koskevan kattavan kansallisen kehyksen, johon

sisältyvät selkeät institutionaaliset vastuut, säännöllinen julkinen raportointi ja riippumattomien valvontaelinten suojelu; kannustaa EU:ta vahvistamaan strategista viestintäänsä ja läsnäoloaan Serbiassa EU:n vastaisten narratiivien torjumiseksi; kehottaa Serbian hallintoa tutkimaan Serbian alueelta käsin toimivia disinformaatioon liittyviä verkostoja ja hajottamaan ne sekä vahvistamaan EU:n jäsenvaltioiden ja kumppanimaiden kanssa tehtävää yhteistyötä hybridiuhkien ja ulkomaisen sekaantumisen torjumiseksi; kehottaa komissiota selvittämään useiden Serbian hallitusta tunnetusti arvostelevien tiedotusvälineiden profiilien jäädyttämistä asianomaisten verkkoalustojen kanssa;

18. torjuu yksiselitteisesti kaikki serbihallinnon edustajien esittämät väitteet, joiden mukaan EU ja jotkin sen jäsenvaltiot olisivat olleet mukana järjestämässä vuodesta 2024 alkaen jatkuneita opiskelijamielenosoituksia ja pyrkineet näin panemaan alulle ”värivallankumouksen”; pitää valitettavana, että valtion ylimmät virkamiehet levittävät aktiivisesti salaliittoteorioita, joiden mukaan Novi Sadin rautatieaseman katon romahtaminen oli EU:n jäsenvaltioiden tekemä ja tukema sabotaasiteko tai terrori-isku; toteaa jälleen tuomitsevansa jyrkästi mieltään osoittavia opiskelijoita tukevia lausuntoja esittäneiden EU:n kansalaisten laittomat pidätykset ja karkotukset; torjuu yhtä lailla Serbian hallinnon edustajien perusteettomat väitteet siitä, että Kroatia sekaantui ja osallistui paikallisvaalien järjestämiseen maaliskuussa 2026; tuomitsee kaikki tällaiset perättömät lausumat;

19. tuomitsee sopimattoman käytöksen, solvaukset, mustamaalauksen ja viharetoriikan, joita on kohdistettu Euroopan parlamentin jäseniin ja muihin poliittisiin toimijoihin, esimerkiksi Serbiaan tammikuussa 2026 tehdylle ulkoasiainvaliokunnan virkamatkalle osallistuneisiin jäseniin; pitää tässä yhteydessä valitettavina Serbian presidentin syyskuussa 2025 esittämiä lausuntoja, joissa käytettiin halventavaa kieltä Euroopan parlamentin jäsenistä;

20. toteaa jälleen olevansa huolissaan siitä, että komission suhtautuminen Serbiaan on tyynnyttelevä siitäkin huolimatta, että oikeusvaltion, demokratian ja perusoikeuksien taantuminen on jatkunut jo vuosien ajan ja maalla on epävakauttava vaikutus koko alueeseen; kehottaa komissiota pitämään yllä EU:n perusarvoja puhumalla Serbialle selvemmin sanoin ja ottamalla sen merkittävät puutteet, heikon edistyksen ja peräti taantumisen johdonmukaisesti puheeksi; panee tyytyväisenä merkille sen, että laajentumisasioista vastaava komission jäsen on alkanut kiinnittää enemmän huomiota Serbian puutteisiin, sekä ilmoituksen Serbialle lainsäädäntöuudistusten perusteella osoitettujen varojen maksamisen keskeyttämisestä; varoittaa Serbiaa ryhtymästä mihinkään järjestelmällisiin toimiin pyrkiäkseen estämään naapurimaiden nopeamman edistymisen kohti EU-jäsenyyttä varsinkin tilanteessa, jossa sen oma eteneminen on pysähtynyt;

kehottaa Serbiaa mukauttamaan viisumipolitiikkansa tiiviimmin EU:n luetteloon kolmansista maista, joiden kansalaisilta vaaditaan viisumi;

Demokratia ja oikeusvaltioperiaate

21. on huolissaan Serbian poliittisesta kriisistä, joka on syventynyt marraskuusta 2024 lähtien eri puolilla maata järjestettyjen joukkomielenosoitusten myötä, joihin osallistumalla serbialaiset ilmaisevat vastustavansa järjestelmään pesiytynyttä korruptiota sekä maassa esiintyvää vastuuvelvollisuuden ja avoimuuden puutetta; toteaa, että sekä parlamentin tammikuussa 2026 tekemän tiedonhankintamatkan perusteella keskeisiä vaikuttavia tekijöitä ovat lisääntynyt polarisaatio, vähäinen parlamentaarinen vuoropuhelu ja heikentynyt luottamus instituutioihin; on huolissaan siitä, että monilla aloilla esiintyy edelleen yleisesti korruptiota ja että edistyminen vaatii vahvaa poliittista tahtoa, jotta korruptioon voidaan puuttua tehokkaasti, sekä vankkoja rikosoikeudellisia toimia korkean tason korruptioon puuttumiseksi;
22. panee huolestuneena merkille, että Serbian pistemäärä Transparency International -järjestön vuoden 2025 korruptioindeksissä oli huonoin kahteen vuosikymmeneen; pitää tätä uutena varoitusmerkkinä heikoista instituutioista ja riittämättömästä vastuuvelvollisuudesta; panee tyytyväisenä merkille kansallisen korruptiontorjuntastrategian hyväksymisen vuosiksi 2024–2026; kehottaa Serbian valtionjohtoa varmistamaan, että Serbian korruptiontorjuntaneuvoston suosituksia noudatetaan kaikilta osin; on huolissaan Serbian korruption ehkäisystä vastaavan viraston riippumattomuudesta;
23. panee merkille, että vuonna 2024 tapahtuneeseen Novi Sadin rautatieaseman katon romahtamiseen liittyvät tutkimukset ovat edelleen käynnissä, ja pitää valitettavana, ettei niissä ole edistytty merkittävästi; pitää valitettavana tutkimukseen liittyvää epäselvyyttä, muun muassa virkamiesten ristiriitaisia lausuntoja sekä mahdollista todisteiden manipulointia tai huolimatonta käsittelyä; tuomitsee jyrkästi kaiken tapauksesta vastaaviin syyttäjiin kohdistuvan sopimattoman vaikuttamisen; kehottaa jälleen kerran noudattamaan menettelyissä täyttä avoimuutta, vastuuvelvollisuutta ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta;

24. muistuttaa, että Novi Sadin tragedia on paljastanut uusia rakenteellisia heikkouksia Serbian julkishallinnossa, avoimuudessa, vastuuvelvollisuudessa ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamisessa, jotka ovat edelleen olennaisen tärkeitä uudistuskohteita kaikille EU:n jäsenyyttä tavoitteleville ehdokasmaille; varoittaa tekemästä toistuvasti julkisia hankintasopimuksia kiinalaisyritysten kanssa ja käyttämästä niitä hankinnoissa, jos niihin liittyvä avoimuus, julkinen valvonta ja vastuuvelvollisuus on riittämätöntä, ja korostaa tarvetta varmistaa julkisia hankintoja koskevien EU:n normien ja periaatteiden noudattaminen kaikilta osin;

25. katsoo, että paras tapa ratkaista Serbian poliittinen kriisi on järjestää aidosti vapaat ja oikeudenmukaiset vaalit; kehottaa panemaan kaikki ODIHR:n suositukset kaikilta osin täytäntöön avoimella ja osallistavalla tavalla ja korostaa, että tämä edellyttää muun muassa äänestäjiin kohdistuvan painostuksen, myös pelottelun ja äänten ostamisen, lopettamista, julkisten varojen ja hallinnollisten resurssien väärinkäytön tehokasta ehkäisemistä, tasapuolisia toimintaedellytyksiä kaikille poliittisille toimijoille, toimia, joilla puututaan tiedotusvälineiden puolueellisuuteen, sekä vaaleissa tapahtuvien väärinkäytösten ja niihin liittyvien rikosten rankaisemattomuuden lopettamista, kuten ODIHR ja komissio ovat toistuvasti tuoneet esiin;

26. tuomitsee jyrkästi kymmenessä kunnassa 29. maaliskuuta 2026 järjestettyjen paikallisvaalien vihamielisen ilmapiirin ja tarkkailuvaltuuskuntien vaalien yhteydessä raportoimat monet väkivallanteot, uhkailut ja äänestyksessä tapahtuneet väärinkäytökset, mukaan lukien äänestäjien pelottelu ja painostaminen, toimittajiin, opiskelijoihin, aktivisteihin ja tarkkailijoihin kohdistuneet hyökkäykset, äänestyspaikkojen läheisyydessä tapahtuneet väkivaltaisuudet, rinnakkaiset vaalilistat ja äänestäjäluettelot, äänten ostaminen, äänestäjien kuljettaminen bussilla muista kaupungeista äänestyspaikoille, oppositiopuolueiden toimistoihin tehdyt ratsiat, hallinnollisten resurssien väärinkäyttö ja tasapuolisten toimintaedellytysten puuttuminen; kehottaa kansallisia viranomaisia täyttämään vastuuvelvollisuutensa suorittamalla päättäväisen, perusteellisen ja avoimen tutkinnan; pitää korkeaa äänestysprosenttia myönteisenä merkkinä kansalaisvaikuttamisesta; korostaa, että vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien edellytyksenä on vaalien tietoympäristön tehokas suojaaminen piilovaikuttamiselta, koordinoidulta disinformaatiolta ja valtaapitävien harjoittamalta rakenteellisten etujen väärinkäytöltä; tuomitsee Serbiassa vaalien aikaan säännöllisesti havaittavan läpitunkevan väkivallan ja pelottelun ilmapiirin, joka ilmenee siten, että niin toimittajat kuin kansalaiset kokevat järjestelmällistä haitantekoa, fyysisiä uhkia ja suoria hyökkäyksiä; toteaa, että tämä heikentää vakavasti demokratian edellytyksiä, sillä lainvalvontaviranomaiset jättävät usein puuttumatta asiaan;

27. kehottaa jälleen panemaan perusteellisesti ja kaikilta osin täytäntöön yhdennettyä äänestäjärekisteriä koskevan lain muun muassa siten, että noudatetaan lakisääteisiä määräaikoja ja varmistetaan kaikkien asiaankuuluvien valtion instituutioiden kattava ja tehokas yhteistyö äänestäjärekisterin tarkastuksessa; muistuttaa, että äänestäjärekisterin parantaminen on edelleen ODIHR:n keskeinen suositus ja uskottavien vaalien edellytys; painottaa, että näiden toimenpiteiden asianmukainen toteuttaminen on olennaista, jotta varmistetaan kansalaisten luottamus ja usko äänestäjärekisterin oikeellisuuteen ja luotettavuuteen ja sen myötä kansalaisten luottamus vaaliprosessiin;

28. pitää valitettavana toimittajiin kohdistuvan väkivallan, fyysisten hyökkäysten, laittoman valvonnan ja pelottelun lisääntymistä, joka kulminoitui naamioitujen hyökkääjien tekoihin maaliskuussa 2026 järjestetyissä paikallisvaaleissa; vaatii vastuuvelvollisuuden lisäämistä ja hyökkääjien asettamista syytteeseen; muistuttaa, että lehdistönvapaus on tärkeää EU:n ehdokasmaissa;

29. on huolissaan lisääntyvästä ulkomaisesta tiedonmanipuloinnista ja häirinnästä sekä ulkomaisista kyberoperaatioista ja sekaantumisesta Serbian demokraattisiin vaaliprosesseihin;

30. panee huolestuneena merkille meneillään olevat tiedotusvälineiden toimitukselliset muutokset ja tuomitsee jäljellä oleviin riippumattomiin lähetystoiminnan harjoittajiin kohdistuvan paineen lisääntymisen osana laajempaa tiedotusvälineiden ohjailua; tuomitsee sen, että RT Balkan ja Sputnik Srbija, joita käytetään Venäjä-myönteisten narratiivien ja disinformaation levittäjinä Länsi-Balkanin alueella, saavat jatkaa toimintaansa; muistuttaa, että näitä verkostoja käytetään EU:n Venäjälle määräämien pakotteiden kiertämiseen; kehottaa Serbian hallintoa torjumaan hybridiuhkia ja noudattamaan kaikilta osin neuvoston päätöstä Sputnikin ja RT:n lähetystoiminnan keskeyttämisestä;

31. on erittäin huolestunut kansalliskokouksen 28. tammikuuta 2026 hyväksymistä muutoksista keskeisiin oikeudenkäyttöä koskeviin lakeihin kiireellisessä menettelyssä ilman julkista kuulemista, lainkäyttöelinten osallistumista tai riittäviä perusteluja; korostaa, että tämä merkitsee jälleen yhtä vakavaa taka-askelta Serbian EU-jäsenyyspolulla, koska se heikentää entisestään oikeuslaitoksen ja syyttäjälaitoksen riippumattomuutta; pitää valitettavana, että niin sanotut Mrdić-lait on jo pantu täytäntöön lakkauttamalla järjestäytyneen rikollisuuden syyttäjistö (TOK), ja toteaa, että tämä tosiasiallisesti johtaa oikeuslaitoksen uudistuksissa vuoden 2022 perustuslakiuudistuksen jälkeen tapahtuneen edistyksen taantumiseen, minkä vuoksi vaatimukselta niiden myöhemmästä kumoamisesta on pudonnut pohja; panee merkille, että näiden muutosten täytäntöönpano on keskeytetty; kehottaa tarkistamaan ne kiireellisesti Venetsian komission lausunnossa esitettyjä suosituksia täysin noudattaen ja kehottaa Serbian hallintoa esittämään selkeän aikataulun oikeuslaitoksen riippumattomuuden takeiden palauttamiselle; kehottaa komissiota keskeyttämään Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineestä myönnetyn rahoituksen maksamisen Serbialle muutosten hyväksymisen vuoksi;

32. ilmaisee vakavan huolensa siitä, että Serbian tehokas yhteistyö Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) kanssa katkesi, koska se ei nimittänyt ajoissa yhteyssyyttäjää, mikä johti sen yhteystoimiston väliaikaiseen sulkemiseen ja vaikutti kielteisesti meneillään olevaan yhteistyöhön; toteaa, että tämän vuoksi yli 200 tapauksen kerrotaan lykkääntyneen tai kärsineen haittaa; panee merkille Eurojustissa toimivan yhteyssyyttäjän

nimittämisen uudelleen ja kehottaa Serbiaa jatkamaan asianmukaista oikeudellista yhteistyötä ja suhtautumaan oikeudelliseen yhteistyöhön EU:n virastojen kanssa keskeisenä liittymiseen kuuluvana velvoitteena; kehottaa Serbian hallintoa varmistamaan täysipainoisen ja johdonmukaisen yhteistyön, joka on varojen maksamisen jatkamisen edellytys;

33. on myös huolissaan Serbian oikeuslaitokseen kohdistuvasta lisääntyvästä sopimattomasta vaikuttamisesta, mukaan lukien tuomareihin ja syyttäjiin kohdistuvat julkiset hyökkäykset, heidän riippumattomuuttaan heikentävät poliittiset lausunnot sekä heihin kohdistuvat institutionaalisin ja lainsäädännöllisin keinoin tapahtuvat painostusyritykset; varoittaa, että tällaisilla käytännöillä voi olla lamaannuttava vaikutus riippumattomaan päätöksentekoon ja ne voivat heikentää edelleen kansalaisten luottamusta oikeusjärjestelmään; korostaa, että oikeuslaitoksen riippumattomuutta on suojattava tehokkaasti sekä lainsäädännössä että käytännössä; kehottaa Serbian hallinnon edustajia pidättymään kaikista toimista ja retoriikasta, jotka voivat vaarantaa oikeuslaitoksen riippumattomuuden, ja varmistamaan tuomareille ja syyttäjille turvallisen ja suotuisan toimintaympäristön, jotta he voivat hoitaa tehtäviään ilman painostusta; tuomitsee Serbian virkamiesten väkivaltaan yllyttävän kielenkäytön;

34. ilmaisee huolensa jatkuvista sääntelyvallankaappaukseen viittaavista seikoista, mukaan lukien sopimaton poliittinen vaikuttaminen keskeisiin instituutioihin, sääntelyelimiin ja julkishallintoon; korostaa, että institutionaalisen riippumattomuuden ja vastuuvelvollisuuden vahvistaminen on olennaista, jotta voidaan palauttaa kansalaisten luottamus ja edetä kohti EU-jäsenyyttä;

35. panee huolestuneena merkille, että jatkuva kampanjointi ja puolueaktivismi, mukaan lukien presidentin nimen esiintyminen paikallisvaalien ehdokaslistoissa, heikentävät entisestään presidentti-instituution säädettyä perustuslaillista asemaa ja puolueettomuutta; tuomitsee virka-aseman ja julkisten varojen väärinkäytön puoluepoliittisiin tarkoituksiin valtaapitävän puolueen hyväksi, muun muassa vaalikampanjointiin ja äänestäjien liikkeelle saamiseen, sillä se johtaa viime kädessä valtion ja hallitsevan puolueen välisten rajojen hämärtymiseen;

36. pitää valitettavana, että parlamentaarisen työn keskeytyminen sekä jatkuva kampanjointi ja suuri polarisaatio heikentävät osaltaan kansalliskokouksen toimintakykyä; toteaa jälleen olevansa valmis tukemaan kansalliskokousta ja sen jäseniä demokraattisissa prosesseissa Serbian tiellä kohti EU:ta, mukaan lukien parlamentin työjärjestyksen mukainen moitteeton toiminta, hyödyntämällä Euroopan parlamentin olemassa olevia demokratiatukivälineitä ja -aloitteita; kannustaa vahvistamaan edelleen EU:n ja Serbian välistä parlamentaarista vuoropuhelua ja rakentavaa osallistumista

Euroopan parlamentin parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan toimintaan;

37. ilmaisee syvän huolensa Serbian opiskelijamielenosoituksissa ja monissa muissa mielenilmauksissa esiin tuoduista järjestelmätason ongelmista, kuten kansalaisvapauksiin, vallanjakoon, korruptioon, ympäristönsuojeluun ja etenkin infrastruktuurihankkeita koskevaan institutionaaliseen ja taloudelliseen avoimuuteen liittyvistä ongelmista;

38. ilmaisee syvän huolensa Belgradissa sijaitsevaa Generalštab Modernist -rakennuskompleksia koskevan erityislain hyväksymisestä ja lain myöhemmästä ”autenttisesta tulkinnasta”, joka tosiasiallisesti syrjäyttää kulttuuriperinnön suojelua koskevan oikeudellisen kehyksen ja heikentää oikeusvarmuutta; korostaa, että tällaiset tapauskohtaiset lainsäädäntötoimet heikentävät oikeusvaltioperiaatetta, oikeudellista ennustettavuutta ja oikeusjärjestelmän yleistä koskemattomuutta; kehottaa Serbian hallintoa peruuttamaan nämä toimenpiteet ja varmistamaan perustuslain sekä kulttuuriperinnön suojelua ja kaavoitusta koskevan lainsäädännön noudattamisen kaikilta osin;

39. muistuttaa, että perustuslain mukaan Vojvodinan autonomisen maakunnan rahoitusta koskeva laki olisi pitänyt hyväksyä vuoden 2008 loppuun mennessä; kehottaakin hallitusta saattamaan asian viipymättä parlamentin käsiteltäväksi;

Perusvapaudet ja ihmisoikeudet

40. vahvistaa tukevansa kaikkien serbialaisten, myös opiskelijoiden, perusoikeutta vapaaseen mielipiteenilmaisuun ja rauhanomaisiin mielenilmauksiin, joissa vaaditaan muun muassa vastuuvelvollisuutta ja demokraattisia uudistuksia, jotka liittyvät suoraan oikeusvaltioperiaatteeseen, sekä sitä, että maa mukautuu EU:n periaatteisiin ja arvoihin;

41. tuomitsee sen, että kuluneen vuoden aikana rauhanomaiset mielenosoittajat, opiskelijat, aktivistit ja toimittajat ovat joutuneet kärsimään monenlaisista tukahduttamistoimista, kuten liiallisesta voimankäytöstä ja poliisiväkivallasta sekä mielivaltaisista pidättämisistä ja vangitsemisista, minkä lisäksi heitä on ajettu poliittiseen maanpakoon, heihin on kohdistettu laitonta valvontaa, sukupuoleen perustuvaa verkkohäirintää ja pelottelua, mukaan lukien suostumukseen perustumattoman intiimin aineiston levittäminen, ja julkisista rekistereistä peräisin olevia henkilötietoja on käytetty väärin kostotoimena rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan, heitä on peloteltu muulla tavoin ja heitä on karkotettu maasta laittomasti; kehottaa määräämään kohdennettuja pakotteita henkilöille, jotka ovat vastuussa vakavista ja järjestelmällisistä lainvastaisuuksista ja ihmisoikeusloukkauksista Serbiassa;

42. tuomitsee epävirallisten jengien käynnistämän väkivaltaisuuksien aallon ja sen, että nämä jengit, joilla on läheiset siteet valtaapitävään puolueeseen, saavat toimia rankaisematta ja hyökätä mielenosoittajien kimppuun; vaatii Serbian viranomaisia varmistamaan rauhanomaisiin mielenosoituksiin osallistuvien henkilöiden suojelun;

43. vaatii tutkimaan kiireellisesti, puolueettomasti ja avoimesti kaikki väitteet, jotka koskevat mielenosoittajiin kohdistettua tarpeetonta ja kohtuutonta voimankäyttöä ja laitonta valvontaa; kehottaa viranomaisia lopettamaan laillista toimintaa harjoittaviin henkilöihin kohdistuvat hyökkäykset ja varmistamaan poliittisten oikeuksien täyden kunnioittamisen;

44. on edelleen hyvin huolissaan Amnesty Internationalin ja SHARE Foundationin ja muiden tahojen välittämistä tiedoista, joista ilmenee, että Serbian hallinto on käyttänyt laittomia vakoiluohjelmia, kuten Pegasus-ohjelmaa, aktivistien, toimittajien, kansalaisyhteiskunnan jäsenten ja kansalaisten valvontaan, ja pitää erittäin huolestuttavana sitä, ettei vakoiluohjelmien käytön johdosta ole toteutettu riittäviä institutionaalisia tai riippumattomia valvontatoimia; vaatii Serbian hallitusta lopettamaan heti tällaiset käytännöt, tutkimaan perusteellisesti kaikki tapaukset ja saattamaan niihin syyllistyneet vastuuseen; kehottaa komissiota seuraamaan näitä tapauksia ja pyrkimään vaikuttamaan Serbian hallintoon sen varmistamiseksi, että niistä toteutetaan kattava ja riippumaton tutkinta; tuomitsee jyrkästi Serbian tiedotus- ja televiestintäministerin 4. huhtikuuta 2026 esittämät, poliisin kansalaisiin kohdistamaa väkivaltaa koskevat lausunnot, joita on mahdoton hyväksyä; ilmaisee syvän huolensa julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavien strategisten kanteiden (SLAPP-kanteet) käytöstä tutkivia journalisteja ja kansalaisyhteiskunnan aktivisteja vastaan;

45. on erittäin huolissaan uskottavista väitteistä, joiden mukaan rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan on käytetty ääniasetta; panee merkille, ettei tapausta ole tutkittu pikaisesti ja avoimesti; palauttaa mieliin Euroopan neuvoston huhtikuussa 2025 antaman väliaikaismääräyksen mielenosoittajien suojelusta ja korostaa, että tällaisten väitteiden tutkimatta jättäminen voi rikkoa Euroopan ihmisoikeussopimusta; kehottaa Serbian viranomaisia suorittamaan välittömän puolueettoman tutkinnan ja varmistamaan vastuuvelvollisuuden toteutumisen; panee merkille, että Serbia ostaa kiinalaisia laitteistoja ja ohjelmistoja alennettuun hintaan tehostaakseen kansalaistensa valvontaa ja että se on erityisesti ottanut julkisissa tiloissa käyttöön laajoja videovalvontajärjestelmiä ja kehittyneitä kasvojentunnistusjärjestelmiä yhteistyössä Huawein kanssa Belgradissa toteutetun Safe City -hankkeen puitteissa; ilmaisee vakavan huolensa saaduista tiedoista, joiden mukaan Serbian hallinto on käyttänyt EU:n liittymistä valmistelevaa tukea biometristen ja rikosteknisten ohjelmistojen hankintaan EU:n pakotteiden kohteena olevalta venäläiseltä Papilon-yritykseltä;

kehottaa komissiota varmistamaan, että EU:n rajoittavia toimenpiteitä noudatetaan tiukasti kaikissa EU-rahoitteisissa ohjelmissa; pitää valitettavana Serbian viranomaisten rauhanomaisiin opiskelijoihin, toimittajiin ja aktivisteihin kohdistamaa pelottelukampanjaa, jossa mielenosoittajia syytetään Venäjän federaation turvallisuuspalvelun (FSB) kiistanalaisen raportin perusteella virheellisesti äänitykin käyttämisestä Slavija-aukiolla Belgradissa 15. maaliskuuta 2025 järjestetyssä mielenosoituksessa; korostaa, että pelon käyttäminen aseena toisinajattelijoiden tukahduttamiseksi on täysin tuomittavaa ja ristiriidassa EU:n perusarvojen kanssa; tuomitsee jyrkästi Serbian korkeimpien virkamiesten viimeisimmät hyökkäykset Euroopan parlamentin jäseniä vastaan, mukaan lukien väärät syytökset, joiden mukaan he ovat levittäneet valheita ja väärää tietoa mielenosoituksesta;

46. on syvästi huolissaan oikeusvaltioperiaatetta puolustaviin kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin kohdistuvien sanallisten hyökkäysten, mustamaalauskampanjoiden ja painostuksen lisääntymisestä; on myös huolissaan siitä, että Serbian kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin kohdistuu yhä suurempia haasteita, kuten rajoittavia ehtoja, rahoitusrajoitteita, poliisiratsioita ja muunlaista pelottelua valtion viranomaisten taholta; korostaa, että on tärkeää luoda toimintakehys, joka mahdollistaa paikallisten vireiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistavan ja merkityksellisen mukanaolon päätöksenteossa, myös EU:hun yhdentymisen prosesseissa; kehottaa viranomaisia varmistamaan kansalaisyhteiskunnalle turvallisen ja vapaan toimintaympäristön ja pidättymään sen riippumattomuutta heikentävistä ja työtä vaikeuttavista toimista; tuomitsee toimittajien työolojen ja tiedotusvälineiden toimintaolosuhteiden heikkenemisen; kehottaa Serbiaa parantamaan heikentynyttä sananvapaustilannettaan; panee huolestuneena merkille, että Serbian pistemäärä maailman lehdistönvapausindeksissä 2025 oli kaikkien aikojen heikoin ja se sijoittui 180 maan joukossa 96. sijalle ja toiseksi viimeiseksi Euroopassa;

47. ilmaisee syvän huolensa korkeimman tason poliittisten vaikuttajien sanallisten hyökkäysten myötä syntyneestä riippumattomille tiedotusvälineille ja yksittäisille toimittajille vihamielisestä ympäristöstä; on erittäin huolissaan siitä, että kirjatut toimittajiin kohdistuneet hyökkäykset ovat lisääntyneet kuluneen vuoden aikana ja samaan aikaan syytteitä on nostettu aiempaa vähemmän, mikä edistää rankaisemattomuutta; korostaa tiedotusvälineiden omistukseen liittyviä jatkuvia rakenteellisia ongelmia, riittämätöntä viranomaisvalvontaa ja tiedotusvälineiden aidon moniarvoisuuden puuttumista; panee huolestuneena merkille tiedotusvälineiden omistuksen keskittymisen ja hallitusta myötäilevien tiedotusvälineiden suhteettoman vaikutusvallan, joka rajoittaa moniarvoisuutta ja edistää disinformaation leviämistä; kehottaa

Serbian hallintoa varmistamaan aidosti riippumattoman ja monipuolisen mediaympäristön eurooppalaisten normien mukaisesti;

48. panee erittäin huolestuneena merkille, että Serbian sähköisten tiedotusvälineiden sääntelyviranomainen (REM) ei edelleenkään pysty toimimaan tehokkaasti, koska siltä puuttuu laillinen ja toimiva, poliittisesta häirinnästä riippumaton neuvosto; muistuttaa, että kansalliskokous ei ole kahteen vuoteen onnistunut valitsemaan REM-neuvoston jäseniä; korostaa, että sääntelyviranomaisen jatkuva lamaannustila heikentää viranomaisvalvontaa aikana, jona poliittinen kahtiajako kasvaa; muistuttaa, että komissio on toistuvasti korostanut täysin toimivan ja riippumattoman sähköisten tiedotusvälineiden sääntelyviranomaisen tarvetta tiedotusvälineiden moniarvoisuuden keskeisenä turvaajana; korostaa, että on ratkaisevan tärkeää varmistaa sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja tehokas toiminta; panee tyytyväisenä merkille kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, ammatillisten yhdistysten ja muiden valtuutettujen ehdotuksentekijöiden mukanaolon osallistavassa valintaprosessissa sääntöjenvastaisuuksista ja menettelyvirheistä huolimatta ja katsoo, että tällainen osallistuminen korostaa tarvetta tunnustaa prosessin tulos, jotta asianmukaisesti valittujen ehdokkaiden pois vetämiselle ei jää perusteita; katsoo, että sekä prosessin että tulevan REM-neuvoston uskottavuus voidaan palauttaa vain palaamalla menettelyn lailliseen vaiheeseen ja tunnustamalla viimeisimmän osallistavan valintaprosessin tulos;

49. ilmaisee huolensa serbialaisen mediaympäristön riippumattomuudesta, luotettavuudesta ja lahjomattomuudesta; tuo esiin erityisesti disinformaation ja Venäjä-myönteisen propagandan levittämisen valtioon sidoksissa olevissa tiedotusvälineissä; kehottaa Serbian hallitusta ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin tiedotusvälineisiin liittyvän avoimuuden, tietojen paikkansapitävyyden ja journalististen normien noudattamisen varmistamiseksi; kehottaa Serbiaa parantamaan heikentynyttä tiedotusvälineiden vapauden tilannetta ja mukautumaan eurooppalaiseen medianvapaussäädökseen[8]; korostaa, että media- ja digilukutaidon parantaminen on olennaista disinformaation, ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän ja EU:n vastaisten narratiivien torjunnassa ja demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistamisessa; kehottaa Serbiaa kehittämään edelleen ja panemaan täytäntöön kattavia ja osallistavia medialukutaitoaloitteita koko koulutusjärjestelmässä;

50. pitää huolestuttavana, että julkisen sektorin, valtion virastojen, valtio-omisteisten yritysten, valvontaelinten ja keskeisten sääntelyelinten nimitykset ovat laajalti poliittisten puolueiden

---

8 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1083, annettu 11. huhtikuuta 2024, mediapalvelujen yhteisestä kehyksestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta (eurooppalainen medianvapaussäädös), EUVL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

valvonnassa, sillä poliittinen holhous heikentää hallinnon ammattimaisuutta ja vastuuvelvollisuutta;

51. korostaa, että on tärkeää suojella akateemista vapautta ja institutionaalista riippumattomuutta eurooppalaisen korkeakoulutusalueen periaatteiden mukaisesti; pitää erittäin huolestuttavina tietoja, joiden mukaan akateemiseen henkilöstöön kohdistuu taloudellista, hallinnollista ja fyysistä painostusta ja hallitus puuttuu toimillaan yliopistojen institutionaaliseen riippumattomuuteen, mistä ovat esimerkkeinä Belgradin yliopiston rehtoriin ja tiedekuntien dekaaneihin eri puolilla Serbiaa kohdistuva poliittinen uhkailu, akateemisen henkilöstön erottamiset ja raportoidut poliisin toimet yliopistojen tiloissa; kehottaa Serbian hallintoa lopettamaan heti tällaiset käytännöt ja kunnioittamaan tiukasti yliopistojen autonomiaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisesti; tuomitsee yliopistoihin ja muihin tutkimuslaitoksiin kohdistuvan poliittisen painostuksen; tuomitsee professorien, tutkijoiden ja muun akateemisen henkilöstön mustamaalauksen hallitusta myötäilevissä tiedotusvälineissä; tuomitsee hallitusta myötäilevien iltapäivälehtien kautta julkisesti näytetyn poliisiratsian Belgradin yliopiston tiloihin ja pitää sitä jälleen yhtenä keinona painostaa ja pelotella tiedeyhteisöä ja uhata akateemista vapautta;

52. panee huolestuneena merkille, että Serbian hallituksen toiminta koulutuksen ja akateemisen vapauden suhteen heikentää neuvottelulukuihin 25 ja 26 perustuvia normeja, ja toteaa, että ne ovat ainoat luvut, jotka Serbia on sulkenut toistaiseksi; kehottaa komissiota arvioimaan, täyttyvätkö edellytykset sulkea neuvotteluluvut 25 ja 26 toistaiseksi vielä nykyään;

53. ilmaisee vakavan huolensa lisääntyvästä poliittisesta puuttumisesta kulttuurilaitosten toimintaan Serbiassa, kuten taidealan ohjelmistojen suunnitteluun, hallintorakenteisiin ja rahoituspäätöksiin sekä kulttuuriperintöä suojeleviin laitoksiin ja ammattilaisiin kohdistuvasta painostuksesta; panee merkille raportit kulttuurisisällön saatavuuden rajoittamisesta, joka heikentää kansalaisten oikeutta osallistua kulttuurielämään, kulttuuriohjelmien peruuttamisesta, kulttuurialan ammattilaisten irtisanomisista ja kulttuuriperinnön suojeluun osallistuvien asiantuntijoiden painostamisesta; korostaa, että taiteellisen ilmaisun vapaus, institutionaalinen autonomia ja ammatillinen riippumattomuus ovat olennainen osa demokraattista elämää; kehottaa Serbian hallintoa noudattamaan näitä periaatteita kaikilta osin eurooppalaisten normien ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisesti sekä luomaan avoimen, ansioihin perustuvan ja epäpoliittisen kulttuurihallinnon, varmistamaan julkisen rahoituksen oikeudenmukaisen ja riippumattoman jakamisen ja huolehtimaan siitä, että kulttuurialalla ja luovilla aloilla vallitsee toimintaympäristö, jossa ei esiinny poliittista puuttumista;

54. muistuttaa, että Serbian on varmistettava perusoikeuksien suojelua koskevien lainsäädännöllisten ja institutionaalisten puitteiden johdonmukainen ja tehokas täytäntöönpano erityisesti naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, laitoshoidosta luopumista ja lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevien toimintapolitiikkojen osalta; on huolissaan siitä, että Serbiassa esiintyy edelleen paljon sukupuolistunutta väkivaltaa, myös digitaalisessa muodossa, ja kehottaa Serbian hallintoa varmistamaan, että käytössä on asianmukaiset toimintasuunnitelmat, rahoitus ja täytäntöönpanomekanismit siihen puuttumiseksi;

55. kehottaa Serbiaa varmistamaan kaikkien kansallisten vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamisen käytännössä ja osoittamaan vilpitöntä sitoutumista sellaisten jäljellä olevien avointen kysymysten ratkaisemiseen, jotka liittyvät muun muassa koulutuksen, tietojen, mediatilan, rahoituksen, tilojen ja palvelujen sekä uskonnollisten toimitusten saatavuuteen vähemmistökielillä sekä täyteen edustukseen kaikilla hallinnon tasoilla, mahdollisuuksien mukaan vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen sekä kaikkien asiaa koskevien eurooppalaisten normien mukaisesti; pitää valitettavana, että kansallisilla vähemmistöillä ei ole ollut vuoden 2025 jälkeen edustusta ministeritasolla eikä etenkään ihmis- ja vähemmistöoikeuksista vastaavaa ministeriä; korostaa, että vaikka Serbian kansallisten vähemmistöjen suojelua koskeva oikeudellinen ja poliittinen kehys on pitkälti olemassa, sen tehokkaaseen ja johdonmukaiseen täytäntöönpanoon liittyy edelleen huomattavia puutteita; panee merkille, että kansallisten vähemmistöjen oikeuksien toteuttamista koskevan uuden toimintasuunnitelman laatiminen viivästyi huomattavasti ja se hyväksyttiin viimein 28. toukokuuta 2026, ja korostaa, että Serbian on kiireellisesti pantava se viipymättä täytäntöön; vaatii toteuttamaan konkreettisia lisätoimenpiteitä, joita varten on selkeät aikataulut, riittävät resurssit ja vankat seurantamekanismit; vaatii, että syrjinnän vastainen lainsäädäntö on pantava täytäntöön kaikilta osin, ja kehottaa tehostamaan toimia kaikkien kansallisten ja muiden vähemmistöjen syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi; vaatii tutkimaan viharikokset tehokkaasti ja määräämään niistä tuomioita; tuomitsee jyrkästi vähemmistöyhteisöihin, muun muassa slovakkeihin, romanialaisiin, bulgaareihin ja kroaatteihin, kohdistetut hyökkäykset, vähemmistöyhteisöjen pelottelun, maalitauluksi ottamisen ja häirinnän sekä etnisten haukkumasanojen käytön hallitusta myötäilevissä tiedotusvälineissä; korostaa, että mitattavissa ja todennettavissa olevaa edistymistä vähemmistöjen oikeuksien suojelussa olisi pidettävä osana perusasioita koskevaa temaattista kokonaisuutta ja että tarvitaan selkeitä vertailuarvoja ja seurantaa;

56. korostaa, että vähemmistökielisen koulutuksen saatavuus on käytännössä edelleen rajallista ja että se on taattava viipymättä ja ilman hallinnollisia esteitä kaikilla koulutusasteilla vähemmistöjen perusoikeuksien mukaisesti; kehottaa Serbiaa suojelemaan ja edistämään kansallisten vähemmistöjensä kulttuuriperintöä ja

perinteitä ja erityisesti luomaan vähemmistökielillä tarjottavalle koulutukselle myönteisen ilmapiirin; pitää valitettavana vähemmistöjen oikeuksien loukkaamista tässä yhteydessä; korostaa tarvetta huolehtia kaikilta osin siitä, että tarjolla on riittävästi opettajia, oppikirjoja ja materiaalia; kehottaa Serbiaa pidättymään kansallisten identiteettien hyväksikäytöstä ja tuomitsee jyrkästi kirjatut tapaukset vihapuheen kohdistamisesta joihinkin vähemmistöihin;

57. tunnustaa kansallisten vähemmistöneuvostojen roolin mutta ilmaisee huolensa niiden rajallisista valmiuksista ja kehottaa antamaan riittävää taloudellista ja institutionaalista tukea niiden riippumattomuuden varmistamiseksi;

58. tuomitsee jyrkästi Serbian hallinnon pyrkimykset heikentää maassa asuvien yhteisöjen kansallista identiteettiä; ilmaisee tässä yhteydessä huolensa siitä, että eräitä narratiiveja (esimerkiksi niin kutsuttu šopien kansakunta) edistämällä pyritään häivyttämään bulgarialaisyhteisön olemassaolo ja kiistämään sen historialliset juuret, kulttuuriperintö ja kansainvälisen oikeuden suojaama oikeus itsemäärittelyyn; kehottaa Serbiaa varmistamaan tietyille vähemmistöryhmille, myös bulgarialaisyhteisön naisille, oikeus näille ryhmille ominaisten nimien ja ominaisen kielen käyttöön; on huolissaan väestön vähenemisestä eräissä vähemmistöryhmissä;

59. kehottaa Serbian hallitusta varmistamaan kroatialaisvähemmistölle yhtäläiset oikeudet Serbiassa aivan samalla tavalla kuin serbivähemmistöllä on Kroatiassa yhtäläiset oikeudet ja osoittamaan vilpitöntä sitoutumista kroaattivähemmistöä koskevien jäljellä olevien avointen kysymysten ratkaisemiseen; pitää valitettavina Serbian toimia kroaattien kulttuuriperinnön ja heidän kirjallisen perinteensä alkuperän omimiseksi tai kroaatin kielen aseman kyseenalaistamiseksi; panee kuitenkin tyytyväisenä merkille kroaatinkielisen esiopetuksen hyväksymisen Tavankutissa; odottaa täyden täytäntöönpanon alkavan välittömästi ja kannustaa kansallisia ja paikallisia viranomaisia jatkamaan vuoropuheluaan Kroatian kansallisneuvoston kanssa;

60. tuo esiin Serbian romanialaisvähemmistön tilanteen ja kehottaa viranomaisia toteuttamaan kaikki toimenpiteet, joilla varmistetaan sille täydet kielelliset, uskonnolliset, koulutukselliset ja kulttuuriset oikeudet muun muassa parantamalla romaniankielisen koulutuksen, uskonnollisten toimitusten ja tiedotusvälineiden saatavuutta, sekä edistämään osallistavaa politiikkaa, jolla turvataan tähän vähemmistöön kuuluvien identiteetti ja osallistuminen julkiseen elämään; kehottaa Serbian viranomaisia olemaan tekemättä eroa valakkien ja romanialaisten välillä; pitää valitettavana, että Serbian valtio ei ole virallisesti tunnustanut Romanian ortodoksista kirkkoa perinteiseksi kirkoksi Serbiassa, mikä aiheuttaa merkittäviä haasteita Romanian ortodoksisuutta edustaville kirkoille ja papeille, jotka järjestävät uskonnollisia toimituksia romanialaisyhteisölle;

61. ilmaisee jälleen huolensa siitä, että tuhansien eteläisessä Serbiassa asuvien albaanien osoitteita on passivoitu pysyvää ja väliaikaista oleskelua koskevan lain rajoittavan ja mielivaltaisen täytäntöönpanon vuoksi; kehottaa sisäministeriötä julkaisemaan mahdollisimman pian kansalaisuuden/etnisyyden mukaan eritellyt kattavat tilastot Medveđassa, Bujanovacissa ja Preševossa vuosina 2011–2024 passivoiduista kansalaisista; painottaa, että julkishallinnosta ja paikallisesta itsehallinnosta vastaavan ministeriön on keskeytettävä menettely, jossa kansalaiset, joiden osoite on passivoitu, poistetaan yhteisestä vaaliluettelosta;

62. kehottaa Serbiaa varmistamaan romanien osallistamista koskevan strategian täyden täytäntöönpanon ja huolehtimaan sen riittävästä rahoituksesta, koordinoinnista ja seurannasta, johon romaniyhteisöt osallistuvat; kehottaa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ehkäistään segregaatiota;

63. on huolissaan uskonnollisten instituutioiden kasvavasta poliittisesta vaikutusvallasta ja kehottaa viranomaisia varmistamaan sekularismin kunnioittamisen, yhdenvertaisen kohtelun ja kaikkien uskonnollisten yhteisöjen täyden tunnustamisen;

64. tuomitsee hlbtiq+-henkilöihin kohdistuvan jatkuvan vihamielisyyden, syrjinnän ja vihapuheen Serbiassa; vaatii Serbiaa parantamaan viharikoksia, vihapuhetta ja syrjinnän torjuntaa koskevien lakien täytäntöönpanoa; kannustaa Serbian hallintoa jatkamaan viipymättä sukupuolten tasa-arvoa koskevaan lakiin ja samaa sukupuolta olevien liittoja koskevaan lakiin liittyvää lainsäädäntöprosessia, jotta voidaan vahvistaa perusoikeuksien suojelua ja varmistaa mukautuminen tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevien eurooppalaisiin normeihin;

65. toteaa, että vuoden 2025 ihmiskaupparaportissa tuodaan esiin, että asianomaiset Serbian viranomaiset eivät täytä kaikilta osin ihmiskaupan kitkemistä koskevia vähimmäisvaatimuksia huolimatta siitä, että toimia on lisätty edellisestä raportointikaudesta; kehottaa viranomaisia korjaamaan nämä puutteet vahvistamalla uhrikeskeisiä lähestymistapoja, varmistamalla tehokkaat ja varoittavat syytetoimet, parantamalla instituutioiden välistä koordinointia ja lisäämällä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa kansainvälisten normien mukaisesti;

Sovinto ja hyvät naapuruussuhteet

66. edellyttää Serbian tekevän kaikin tavoin yhteistyötä Kosovon kanssa, jotta Banjskan vuoden 2023 terrori-iskuun syyllistyneet saatetaan vihdoin oikeuden eteen; tuomitsee sen, ettei Serbia ole vieläkään nostanut syytteitä rikoksentekijöitä eikä etenkään Srpska Listan entistä varapuheenjohtajaa Milan Radoičićia vastaan; toteaa jälleen, että kaikki väkivallantekoihin syyllistyneet henkilöt on viipymättä saatettava vastuuseen ja oikeuden eteen oikeusvaltioperiaatetta ja asianmukaista menettelyä noudattaen; tuomitsee jyrkästi Ibër-

Lepencin/Ibar-Lepenacin kanavaan Pohjois-Kosovossa marraskuussa 2024 kohdistetun iskun ja kehottaa ottamaan rikoksentekijät pikaisesti kiinni ja saattamaan heidät oikeuden eteen; kehottaa Serbiaa vastaamaan viipymättä Kosovon tätä iskua koskevaan tammikuussa 2025 esitettyyn keskinäistä oikeusapua koskevaan pyyntöön ja tekemään kaikin tavoin yhteistyötä tutkinnassa;

67. tunnustaa Serbian tärkeän roolin Länsi-Balkanin alueella ja tuomitsee samalla jyrkästi kaikki toimet tai pyrkimykset, joiden tavoitteena on luoda naapurimaiden itsemääräämisoikeutta ja alueellista koskemattomuutta heikentävä vaikutuspiiri;

68. muistuttaa, että suhteiden normalisointi Kosovon kanssa sekä kaikkien Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun yhteydessä tehtyjen sopimusten täytäntöönpano ovat jatkossakin olennainen osa ja välttämätön ja tarpeellinen osatekijä Serbian EU-jäsenyysnäkymiä; korostaa, että tällä alalla tarvitaan ehdottomasti konkreettista, kestävää ja todennettavissa olevaa edistymistä, jotta voidaan vahvistaa alueellista vakautta ja edistää maan EU-jäsenyysnäkymiä; korostaa, ettei suhteiden normalisoimista voida pitää toissijaisena kysymyksenä vaan sen on oltava ehdottomasti ensisijainen poliittinen tavoite; pitää tärkeänä vahvistaa edelleen EU:n välitystoimia osapuolten välillä nykyisen pattitilanteen ratkaisemiseksi;

69. toteaa jälleen, että hyvät naapuruussuhteet ja alueellinen yhteistyö kuuluvat edelleen olennaisena osana laajentumisprosessiin; korostaa, että Serbian on tärkeää kehittää hyviä naapuruussuhteita erityisesti panemalla täytäntöön sopimuksia EU:n jäsenvaltioiden kanssa;

70. korostaa, että Eurooppaan yhdentyminen ei voi kulkea käsi kädessä niin sanotun serbialaisen maailman käsitteen kanssa, jolla pyritään heikentämään alueen rauhaa ja vakautta; korostaa, että tällaiset narratiivit ovat ristiriidassa hyvien naapuruussuhteiden ja alueellisen yhteistyön periaatteiden kanssa, jotka ovat EU-liittymisprosessin keskeisiä osia; korostaa, että tällaiset narratiivit uhkaavat suhteiden normalisointia Kosovon tasavallan kanssa; vaatii Serbian hallinnon edustajia pidättäytymään sellaisesta retoriikasta ja sellaisista toimista, jotka voisivat lietsoa alueellisia jännitteitä;

71. tuomitsee jyrkästi toistuvan vihapuheen, vihamielisen retoriikan ja provosoivat narratiivit, jotka kohdistuvat sen naapurimaihin, erityisesti Bulgariaan, Kroatiaan, Kosovoon ja Albaniaan, ja joihin syyllistyvät muun muassa virkamiehet ja tiedotusvälineet; korostaa, että tällainen puhe on ristiriidassa eurooppalaisten arvojen kanssa ja se heikentää luottamusta, sovintoa ja alueellista vakautta; vaatii Serbian hallintoa torjumaan aktiivisesti vihapuhetta, varmistamaan vastuuvelvollisuuden ja edistämään kunnioittavaa ilmapiiriä ja rakentavaa vuoropuhelua alueella;

72. kehottaa jälleen parantamaan vuoropuheluprosessin laatua varmistamalla naisten osallistuminen, lisäämällä avoimuutta suhteessa kansalaisiin ja varmistamalla kansalaisyhteiskunnan merkityksellinen osallistuminen;

73. toteaa jälleen kannattavansa kaikilta osin EU:n tuella käytävää vuoropuhelua ja on tyytyväinen siihen, että Peter Sørensenin toimeksiantoa EU:n erityisedustajana Belgradin ja Pristinan vuoropuhelussa on jatkettu 29. helmikuuta 2028 asti;

74. pitää edelleen tärkeänä, että Kosovon ja Serbian viranomaiset ovat rakentavasti mukana edistämässä suhteiden normalisointia koskevan sopimuksen ja sen täytäntöönpanoliitteen täytäntöönpanoa, ja muistuttaa, että sopimus on edelleen voimassa ja kumpaakin osapuolta oikeudellisesti sitova; kehottaa sekä Kosovoa että Serbiaa panemaan Brysselin ja Ohridin sopimukset täytäntöön kokonaisuudessaan, mihin sisältyy serbienemmistöisten kuntien liiton tai yhteisön perustaminen ja se, että Serbia lakkaa vastustamasta Kosovon jäsenyyttä alueellisissa ja kansainvälisissä organisaatioissa, ja kehottaa niitä välttämään yksipuolisia toimia, jotka voivat vaarantaa vuoropuheluprosessin;

75. tuomitsee Serbian poliittisen johdon naapurimaihin ja -kansoihin kohdistuvan toistuvan kielteisen, aggressiivisen ja sovinistisen retoriikan, joka heikentää pyrkimystä hyviin naapuruussuhteisiin ja jossa on kyse muun muassa perustuslain vastaisen Serbitasavallan päivän viettämisestä, joka uhkaa Bosnia ja Hertsegovinan vakautta ja alueellista koskemattomuutta; kehottaa Serbiaa pidättäytymään kärjistävistä narratiiveista ja varmistamaan, että sen turvallisuus- ja puolustuspolitiikat ovat eurooppalaisten arvojen mukaisia ja niissä kunnioitetaan hyviä naapuruussuhteita;

76. tuomitsee Serbian presidentin naapurimaita kohtaan käyttämän aggressiivisen ja provosoivan retoriikan hänen väitettyään ilman todisteita, että Kroatia, Albania ja Kosovo valmistautuivat hyökkäämään Serbiaan, ja käytettyään tätä verukkeena ostaa kiinalaisia yliääniohjuksia;

77. pitää valitettavana, että Serbia pyrkii edelleen eristämään naapurimaansa Kosovon kansainvälisestä toiminnasta kampanjoimalla sen tunnustamista vastaan tai sulkemalla sen kansainvälisten järjestöjen ulkopuolelle; vaatii Serbiaa lopettamaan Euroopan neuvoston jäsenyyttä koskevan Kosovon hakemuksen vastustamisen, sillä se on ristiriidassa Kosovon ja Serbian välillä vuonna 2013 tehdyn suhteiden normalisointia koskevan sopimuksen kanssa;

78. vaatii Serbiaa toimimaan aktiivisemmin sotarikosten kieltämisen ja historiallisen revisionismin torjumiseksi erityisesti Kroatian, Bosnia ja Hertsegovinan ja Kosovon sotien osalta; vaatii Serbian hallintoa antamaan oikeutta uhreille tunnustamalla sotarikoksia koskevat

tuomioistuimen tuomiot ja noudattamalla niitä, torjumalla sotarikosten rankaisemattomuutta ja tukemalla kansallisia syyttäjiä rikoksentekijöiden saattamisessa oikeuden eteen; tuomitsee painokkaasti sotarikoksista annettujen kansainvälisten tuomioiden laajamittaisen julkisen kiistämisen, mukaan lukien Srebrenican kansanmurhan kiistäminen; kehottaa sisällyttämään rikoslakiin sotarikosten kieltämisen ja sotarikollisten ihannoinnin, jotta kaikenlaisesta entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen ja Kansainvälisen tuomioistuimen tuomioilla sotarikoksiksi määritettyjen tekojen kiistämisestä voidaan asettaa syytteeseen;

79. pitää valitettavana, että Serbia ei ole osoittanut aitoa sitoutumista menneisyytensä käsittelyyn sekä sotarikosten tehokkaaseen tutkimiseen ja niihin liittyvien syytteiden nostamiseen; toteaa, että tämä käy ilmi siitä, ettei Serbia ole nostanut syytteitä korkean tason epäiltyjä vastaan, ettei sillä ole ollut sotarikoksista vastaavaa pääsyyttäjää vuoden 2023 jälkeen ja että kansainvälisten tuomioistuinten sotarikoksista antamien tuomioiden ja myös Srebrenican kansanmurhan julkinen kieltäminen on yleistä; pitää valitettavana, että valtaapitävä puolue tukee edelleen tuomittuja sotarikollisia ja heitä tuetaan myös hallitusta myötäilevien tiedotusvälineiden kautta, mikä tarjoaa tilaa heidän harjoittamalleen historialliselle revisionismille ja vihapuheelle;

80. toistaa kantansa, jonka mukaan kaikki sodanaikaiset arkistot on tärkeää avata ja julkistaa, ja vaatii jälleen, että entisen Jugoslavian arkistot on avattava ja varsinkin että on taattava pääsy entisen Jugoslavian salaisen palvelun (UDBA) ja Jugoslavian kansanarmeijan vastatiedustelupalvelun (KOS) asiakirjoihin ja että asiakirjat on palautettava asianomaisille seuraajahallituksille niiden pyynnöstä;

81. korostaa, että sotarikosten käsittely edellyttää merkityksellistä alueellista yhteistyötä, jossa vältetään toimivaltakiistat ja varmistetaan, että sotarikoksista nostetaan syytteet ilman minkäänlaista syrjintää, ja korostaa, että kaikki asiaan liittyvät ratkaisemattomat kysymykset on ratkaistava kokonaan;

82. toteaa, että kadonneita henkilöitä koskevat ratkaisemattomat tapaukset ovat edelleen merkittävä haaste ja huomattava este suhteiden normalisoinnille; vaatii Serbiaa pyrkimään hanakammin sovinnon aikaansaamiseen ja omaksumaan aktiivisemman lähestymistavan; kehottaa Serbiaa tekemään täyttä yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten kanssa näiden toteuttamissa sotarikoksia koskevissa tutkimuksissa, myös kadonneisiin henkilöihin kohdistuvia rikoksia koskevissa tutkimuksissa, ja toimittamaan kaikki asiaankuuluvat tiedot, jotka mahdollistaisivat näiden henkilöiden tunnistamisen; kehottaa tekemään mielekästä kahdenvälistä yhteistyötä muiden asiaan liittyvien valtioiden kanssa takaamalla nopean tiedonvaihdon esimerkiksi varmistamalla pääsyn asiakirjoihin ja arkistoihin ja ratkaisemalla kadonneita henkilöitä koskevat

tapaukset ja jäämistöasiat, nostamalla syytteitä sotarikoksista ja palauttamalla kulttuuriomaisuuden; kehottaa Serbiaa vihdoin hyväksymään jo kauan sitten ilmoittamansa kadonneita henkilöitä koskevan lain aidosti osallistavalla ja avoimella tavalla;

83. tuomitsee Serbian ortodoksisen kirkon käyttämisen Serbian vaikutusvallan jatkeena koko alueella ja kehottaa maan uskonnollisia johtajia levittämään viestejä, joilla edistetään hyviä naapuruussuhteita ja ymmärrystä alueen eri maiden ja uskontojen välillä, sekä osallistumaan aktiivisesti vastakkainasettelun kulttuurin ehkäisemiseen; vaatii suojelemaan Serbian ja Kosovon uskonnollisia vähemmistöjä ja varmistamaan pääsyn uskonnonharjoituspaikkoihin;

Sosioekonomiset uudistukset

84. muistuttaa, että uudistus- ja kasvusuunnitelmasta myönnettävän tuen ehtona on tehokkaiden demokraattisten mekanismien, kuten parlamentaarisen monipuoluejärjestelmän, vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien, moniarvoisten tiedotusvälineiden, riippumattoman oikeuslaitoksen ja oikeusvaltioperiaatteen, kunnioittaminen sekä kaikkien ihmisoikeusvelvoitteiden täyttäminen ja rakentava sitoutuminen suhteiden normalisointiin Kosovon kanssa; panee huolestuneena merkille, että tästä huolimatta komissio hyväksyi tammikuussa 2026 ensimmäisen Serbialle suunnattujen varojen vapauttamisen Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineestä; kehottaa komissiota selittämään, miten ennakkoehdot täyttyivät; toteaa, että varojen myöntäminen Serbialle lähettää vääränlaisen viestin muille EU-jäsenyyttä tavoitteleville maille ja antaa ymmärtää, että EU-varoja on mahdollista saada ilman todellista edistymistä liittymiseen liittyvissä uudistuksissa; katsoo, että EU:n rahoituksella olisi tuettava paremmin maan demokraattisia uudistuksia; kehottaa kohdentamaan uudelleen asiaankuuluvan nykyisen ja tulevan EU:n rahoituksen niin, että enemmän varoja käytettäisiin oikeuslaitoksen uudistusten, korruption vastaisten toimenpiteiden, riippumattomien tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden sekä riippumattoman kulttuurialan tukemiseen, jotta voitaisiin tukea niiden tärkeää työtä; korostaa, että Serbian hallituksen kautta kanavoitu tuki olisi keskeytettävä välittömästi, koska oikeusvaltioperiaatteen, tiedotusvälineiden vapauden ja vaaleja koskevien edellytysten alalla ei ole tapahtunut selkeää ja uskottavaa edistystä;

85. toteaa, että EU-liittymisprosessi perustuu kansallisen lainsäädännön lähentämiseen EU:n säännöstön kanssa; korostaa, että tarvitaan lisätoimia julkisen talouden hallinnan toimenpiteiden ja julkisen hallinnon uudistusten toteuttamiseksi sekä hallinnollisten valmiuksien edelleen olemassa olevien rajoitteiden poistamiseksi, ja katsoo, että tämä edellyttää jatkuvia EU:n investointeja valmiuksien kehittämistä ja tietämyksen jakamista koskeviin laadukkaisiin kehyksiin; kehottaa Serbiaa tehostamaan toimiaan ja lisäämään investointeja raja-alueidensa sosioekonomisen kehityksen

edistämiseksi, jotta torjutaan väestökatoa ja varmistetaan asukkaiden mahdollisuudet keskeisiin palveluihin, mukaan lukien ammatilliset mahdollisuudet, terveydenhuolto ja koulutus;

86. kehottaa EU:ta ja Länsi-Balkanin maita luomaan kehyksen Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) ja sen Länsi-Balkanin maiden vastapuolten väliselle yhteistyölle ja sopimaan pikaisesti kahdenvälisestä työjärjestelystä EPPOn kanssa, jotta varmistetaan, että EPPO voi käyttää tehokkaasti IPA III -välineestä ja Länsi-Balkanin välineestä annettavaa rahoitusta koskevaa toimivaltaansa tukea saavissa maissa; edellyttää, että tulevan Globaali Eurooppa -välineen puitteissa myönnettävät varat jaetaan oikeusvaltioperiaatteisiin perustuvien tiukkojen ehtojen mukaisesti;

87. ilmaisee huolensa sellaisten sopimusten määrästä ja laajuudesta, jotka on jätetty voimassa olevan julkisia hankintoja koskevan lainsäädäntökehyksen ulkopuolelle;

88. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen aloittaa neuvottelut Serbian ja muiden Länsi-Balkanin maiden kanssa niiden integroimiseksi EU:n verkkovierailupalvelujen käyttö kotimaan hinnalla -järjestelmään; korostaa, että kotimaanhintaisten verkkovierailujen alueen laajentaminen Länsi-Balkanille tuottaisi konkreettista hyötyä niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sillä se edistäisi ihmisten välisiä yhteyksiä ja taloudellisia siteitä, tukisi koulutusvaihtoa ja helpottaisi matkailua; kehottaa hyväksymään neuvotteluvaltuudet nopeasti ja tekemään oikea-aikaisesti kahdenvälisiä sopimuksia Länsi-Balkanin kumppaneiden kanssa;

89. on tyytyväinen siihen, että Serbiassa toimivat pankit ovat virallisesti aloittaneet rajatylittävien euromääräisten maksutapahtumien suorittamisen yhtenäinen euromaksualue (SEPA) -järjestelmän avulla;

90. pitää valitettavina Serbian kohtaamia väestökehityksen haasteita, jotka johtuvat väestön ikääntymisestä ja alhaisesta syntyvyydestä ja joita poliittisen epävarmuuden ja sosioekonomisten vaikeuksien aiheuttama nuorten maastamuutto pahentaa;

91. kehottaa Serbiaa vahvistamaan työterveyden ja -turvallisuuden suojelua ottamalla käyttöön psykososiaalisia ja uusia riskejä koskevia erityisiä kansallisia toimintapolitiikkoja muun muassa keikkatyötä ja alustataloutta varten sekä varmistamalla, että työntekijöillä on tosiasiallisesti oikeus olla tavoittamattomissa; kehottaa Serbiaa varmistamaan, että kotitaloustyöntekijät kuuluvat kaikilta osin työterveys- ja -turvallisuuslainsäädännön piiriin ja että heitä suojellaan tehokkaasti käytännössä muun muassa riittävien työsuojelutarkastus- ja täytäntöönpanomekanismien avulla; kehottaa Serbiaa varmistamaan sukupuolten välisen palkkatasa-arvon toteuttamalla tehokkaita toimenpiteitä, joilla voidaan saavuttaa

mitattavissa olevaa edistystä sukupuolten välisen palkkaeron kaventamisessa;

92. kehottaa Serbiaa saattamaan lakko-oikeutta koskevan lainsäädäntönsä ILO:n standardien mukaiseksi; kehottaa Serbiaa tehostamaan toimia sukupuolten välisen työllisyyseron kaventamiseksi ja edistämään mitattavissa olevaa kehitystä johtotehtävissä olevien naisten määrässä;

93. panee merkille, että työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja niiden kuuleminen on edelleen heikkoa, ja kehottaa viranomaisia vahvistamaan työehtosopimusneuvottelujen asemaa lainsäädännössä ja käytännössä ja käyttämään Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälinettä työmarkkinaosapuolten valmiuksien kehittämisen tukemiseen; toteaa, että Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen tuen maksamisen edellytyksenä on edelleen oltava työmarkkinaosapuolten osallistuminen uudistusohjelman laatimiseen;

94. muistuttaa, että Serbian on parannettava suorien ulkomaisten investointien tarkastelun avoimuutta;

Energia, ympäristö, kestävä kehitys ja yhteydet

95. panee merkille Serbian valtiolliseen öljy- ja kaasuyhtiöön Naftna Industrija Srbijeen (NIS) ja sen omistusrakenteen muuttamiseen liittyvän poliittisesti arkaluonteisen kehityksen ottaen huomioon Yhdysvaltojen määräämät pakotteet ja sen, että venäläisyhtiöt Gazprom ja Gazprom Neft omistavat yhtiöstä enemmistön; panee merkille EU:n ja Kroatian sitoutumisen ja tuen kestävän ratkaisun löytämiseksi tähän kriisiin; pitää välttämättömänä turvallisuuspoliittisena tavoitteena sitä, että Serbia irrottautuu venäläisestä energiasta;

96. kehottaa Serbian hallintoa tehostamaan kiireellisesti toimia kaasun toimituslähteiden monipuolistamiseksi muun muassa parantamalla alueellista yhteenliitettävyyttä, investoimalla uusiutuvaan energiaan ja mukautumalla energianlähteiden monipuolistamista koskevaan EU:n strategiaan; pitää valitettavana, että huolimatta Serbian pyrkimyksistä monipuolistaa energiansaantiaan Venäjästä riippumattomaksi viimeaikaiset neuvottelut johtivat uuteen kaasun tuontisopimukseen Venäjän kanssa, mikä heikentää maan edistymistä EU:n energiapolitiikkaan mukautumisessa ja herättää vakavia kysymyksiä siitä, kuinka sitoutunut Serbia on vähentämään strategista riippuvuuttaan venäläisistä energialähteistä; toteaa, että energianlähteiden monipuolistamista voidaan pitää osana maan strategista linjausta;

97. toteaa jälleen, että on tärkeää taata ympäristönormien toteutuminen Serbiassa, erityisesti kaivoshankkeiden osalta, samalla kun kunnioitetaan kaikilta osin paikallisyhteisöjen oikeuksia;

98. kehottaa Serbiaa tarkastamaan asianmukaisesti ja avoimesti maahan tehtävät suorat ulkomaiset investoinnit ja arvioimaan niitä erityisesti ympäristönormien ja kestävyyden osalta; ilmaisee huolensa raportoidusta ympäristön tilan heikkenemisestä ja sosiaalisista vaikutuksista, jotka liittyvät suuriin kaivannaisteollisuushankkeisiin, sekä niistä vakavista vaikutuksista, joita kaivostoiminnalla ja teollisella toiminnalla, jossa on mukana kiinalaissijoittajia ja joka on johtanut kuparin, kullan ja muiden harvinaisten materiaalien tehostettuun hyödyntämiseen Borin ja Majdanpekin kunnissa, on ympäristöön ja kansanterveyteen; korostaa, että Serbian on kaikilta osin turvattava perustuslaillinen järjestyksensä, varmistettava ympäristönormien tiukka noudattaminen sekä suojeltava paikallisten ja kansallisten vähemmistöyhteisöjen oikeuksia hyväksyessään ja toteuttaessaan tällaisia hankkeita; kehottaa Serbian hallintoa varmistamaan täyden avoimuuden, vastuuvelvollisuuden ja asianmukaisen huolellisuuden julkisia hankintoja, yksityistämistä ja käyttöoikeuksia koskevissa prosesseissa, joissa on mukana ulkomaisia valtio-omisteisia yrityksiä, kuten kiinalaisia urakoitsijoita;

99. on huolissaan Länsi-Balkanin maista tulevien ammattikuljettajien hiljattain järjestämistä tempauksista liikenteen estämiseksi Schengen-alueelle johtavilla rajanylityspaikoilla liittyen EU:n rajanylitystietojärjestelmän (EES) täytäntöönpanoon, joka uhkaa ehdokasmaissa asuvien ihmisten toimeentuloa ja mahdollisesti häiritsee toimitusketjuja EU:ssa; kehottaa komissiota arvioimaan tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa mahdollisia käytännönläheisiä ja oikeudellisesti päteviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon liikennealan toiminnallisten realiteettien ohella tarve säilyttää Schengenin säännöstön loukkaamattomuus ja joilla varmistetaan asianmukaiset takeet ja estetään väärinkäytökset;

100. kehottaa Serbiaa lisäämään toimiaan, joilla asiaankuuluva ympäristö- ja ilmastosäännöstö saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, sekä varmistamaan ympäristönsuojelunormien asianmukaisen soveltamisen; kehottaa painokkaasti Serbian hallintoa parantamaan kaikkien, myös Kiinan ja Venäjän tekemien, investointien avoimuutta ja ympäristövaikutusten arviointia; suhtautuu myönteisesti ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain ja strategisista ympäristöarvioinneista annetun lain hyväksymiseen; korostaa kuitenkin, että tehokas täytäntöönpano on yhä olennaisen tärkeää ja että on erityisen tärkeä varmistaa, että kaikkiin hankkeisiin sovelletaan täydellisiä ja avoimia arviointimenettelyjä, että yleisön osallistuminen on mielekästä ja oikea-aikaista ja että mitkään hallintokäytännöt eivät salli hankkeiden ohittaa kattavaa ympäristövaikutusten arviointia;

101. kehottaa Serbiaa nopeuttamaan mukautumista luonnonsuojeludirektiiveihin ja tehostamaan merkittävästi toimiaan Natura 2000 -verkostoon lisättävien alueiden tunnistamiseksi ja nimeämiseksi, jotta se täyttää luvun 27 mukaiset keskeiset velvoitteet, sekä kehottaa sitä laajentamaan ja hallinnoimaan

tehokkaasti suojelualueita muun muassa luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvan rikollisuuden torjuntaa tehostamalla; ilmaisee huolensa lisääntyvästä paineesta, jota kaivannaisteollisuus kohdistaa biologiselta monimuotoisuudeltaan rikkaisiin alueisiin, kuten suojelualueisiin ja vanhojen metsien ekosysteemeihin; pitää edelleen valitettavana, että alueella toimivien kaivosten aiheuttamaan Dragovištitsa-joen saastumiseen ei ole puututtu ja että tällä on haitallinen vaikutus paikallisten ihmisten terveyteen sekä ympäristöön;

°

° °

102. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle ja jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä käännättämään tämän päätöslauselman serbiaksi ja välittämään sen Serbian presidentille, hallitukselle ja kansalliskokoukselle.